

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β΄) 2010

ΚΕΙΜΕΝΟ

Με τον όρο *αυτομόρφωση* περιγράφουμε μία σύνθετη εκπαιδευτική διαδικασία της οποίας θεμελιώδης κινητήρια δύναμη είναι ο ίδιος ο άνθρωπος, ο οποίος, έχοντας επίγνωση των αναγκών και των επιθυμιών του, καλείται να συμβάλει αποφασιστικά στην πορεία της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής του κατάρτισης. Σε αυτή την ατομική, και πολλές φορές εξαιρετικά δύσκολη, πορεία κατάκτησης νέων γνώσεων, δεν ενεργεί μόνος του, όπως θα μπορούσαμε να υποθέσουμε με βάση το πρώτο συνθετικό της λέξης *αυτο-μόρφωση*. Ο άνθρωπος δεν δραστηριοποιείται μέσα σε ένα κοινωνικό κενό, αλλά μέσα σε ένα κοινωνικό περιβάλλον. Βρίσκεται δηλαδή σε **συνεχή** επικοινωνία με τους άλλους, σε επαφή και ανταλλαγή με τους επίσημους ή ανεπίσημους εκπαιδευτικούς θεσμούς, με ποικίλους οργανισμούς και κέντρα κατάρτισης, ακόμη και όταν οι νέες τεχνολογίες του επιτρέπουν να μαθαίνει και να εργάζεται σε φυσική απόσταση από τους άλλους.

Με αυτή την έννοια, οι διαδικασίες και οι πρακτικές αυτομόρφωσης στη σημερινή εποχή δεν σημαίνουν την απουσία των άλλων, θεσμών και ατόμων, ούτε την κοινωνική απομόνωση του καθενός ατόμου, αλλά την ενεργητική στάση του, αφού το ίδιο αποφασίζει, άλλοτε αυτοβούλως και άλλοτε κάτω από την πίεση συγκεκριμένων αναγκών, να εκπαιδευθεί. Η ενεργητική στάση συνίσταται στο ότι ο άνθρωπος καλείται να διαμορφώσει μαζί με τους άλλους συμμετέχοντες (οργανισμούς, εκπαιδευτές, εκπαιδευόμενους) το περιεχόμενο, τη διαδικασία και τους τρόπους της εκπαίδευσής του.

Όμως οι πρωταρχικοί παράγοντες που καθιστούν την αυτομόρφωση αναγκαία για τα άτομα των σύγχρονων κοινωνιών είναι οι νέες επιστημονικές και τεχνολογικές ανακαλύψεις και οι συνεπακόλουθες μεταμορφώσεις της αγοράς εργασίας. Μία από τις συνέπειες αυτών των αλλαγών είναι ότι πολλά επαγγέλματα χάνουν γρήγορα την αξία και τη **χρησιμότητά** τους, ενώ οι γνώσεις και οι δεξιότητες που τα άτομα κατέκτησαν στα πρώτα στάδια της ζωής τους καθίστανται ανεπαρκείς για το παρόν και το μέλλον. Η συνολική τεχνολογική αναδιάρθρωση της εργασιακής

δραστηριότητας στερεί όλο και περισσότερο στα άτομα τη δυνατότητα να διατηρούν μία και μοναδική επαγγελματική ταυτότητα σε όλη τη διάρκεια της ενεργού ζωής τους. Κατά συνέπεια, ανεξάρτητα από τις ψυχοκοινωνικές **συνέπειες** αυτής της κατάστασης για τα άτομα, οι νέοι άνθρωποι των τεχνολογικών κοινωνιών καλούνται να αλλάξουν δύο ή τρία επαγγέλματα στην επαγγελματική πορεία τους. Το γεγονός αυτό επιβάλλει στα άτομα να κατακτούν διαρκώς γνώσεις, να ανανεώνουν τις **δεξιότητές** τους, να αποκτούν γρήγορα νέες ειδικεύσεις, δηλαδή, να εκπαιδεύονται συνεχώς.

Η εκπαίδευση δεν νοείται πια ως η απλή, κανονιστική μετάδοση γνώσεων από τις μεγαλύτερες γενιές στις νεότερες, όπως την όριζε ο E. Durkheim κατά τον 19^ο αιώνα. Και τούτο επειδή, τόσο το περιεχόμενο της εκάστοτε εκπαιδευτικής πράξης όσο και ο χρόνος που αφιερώνεται σε αυτήν, αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης ανάμεσα στις διαφορετικές γενιές, τα δύο φύλα και τις διαφορετικές κουλτούρες των ανθρώπων, γεγονός που παρατηρείται σε όλες τις σύγχρονες πρακτικές της καθημερινής ζωής. Η εκπαιδευτική πράξη **καθίσταται** επομένως μια διαδικασία που δεν περιορίζεται στο χώρο (το σχολείο) και το χρόνο (περίοδος της νεότητας), αλλά επεκτείνεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής και πέραν των σχολικών τειχών.

Αλεξάνδρα Κορωναίου, *Εκπαιδεύοντας Εκτός Σχολείου*, 2002
(Διασκευή)

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100-120 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 80 έως 100 λέξεων το περιεχόμενο του παρακάτω αποσπάσματος του κειμένου: **... οι νέοι άνθρωποι των τεχνολογικών κοινωνιών καλούνται να αλλάξουν δύο ή τρία επαγγέλματα στην επαγγελματική πορεία τους ...**

Μονάδες 12

- B2. α)** Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η τελευταία παράγραφος του κειμένου; (Η εκπαίδευση δεν νοείται ... των σχολικών τειχών) (μονάδες 4)
- β)** Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη της ίδιας παραγράφου του κειμένου (μονάδες 3)

Μονάδες 7

- B3. α)** Να γράψετε ένα **α ν τ ώ ν υ μ ο** για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
ατομική, επιτρέπουν, ανεπαρκείς, διαφορετικές,
επεκτείνεται. (μονάδες 5)
- β)** Να γράψετε ένα **σ υ ν ώ ν υ μ ο** για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
συνεχή, χρησιμότητα, συνέπειες, δεξιότητες, καθίσταται.
(μονάδες 5)

Μονάδες 10

- B4.** Να επισημάνετε τρία χαρακτηριστικά γνωρίσματα επιστημονικού λόγου στο κείμενο που σας δίνεται.

Μονάδες 6

- Γ1.** Σε άρθρο που θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου σας να αναφερθείτε στη σημασία της αυτομόρφωσης και να προτείνετε τρόπους πραγμάτωσής της σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου. (500-600 λέξεις).

Μονάδες 40

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συγγραφέας αναφέρεται στην αυτομόρφωση, τονίζοντας πως είναι μια εκπαιδευτική διαδικασία με την οποία ο άνθρωπος συνεχώς καταρτίζεται εκπαιδευτικά κι επαγγελματικά, τόσο ατομικά, όσο και συλλογικά, μέσω διαφόρων εκπαιδευτικών φορέων. Στη διαδικασία αυτή δεν απομονώνεται κοινωνικά, αλλά εκπαιδεύεται συλλογικά για προσωπικό κι επαγγελματικό όφελος, διαμορφώνοντας μαζί με άλλους τον τρόπο εκπαίδευσής του. Τα νέα επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα αναδιαμορφώνουν την αγορά εργασίας, αφού κάποια επαγγέλματα δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις νέες ανάγκες. Έτσι, τα άτομα αλλάζουν επαγγέλματα, ωθούμενα να μορφώνονται αδιάλειπτα και να εξειδικεύονται. Η εκπαίδευση, πλέον, δεν είναι απλή μετάδοση γνώσεων, αλλά διαμορφώνεται με βάση την ηλικία, το φύλο και την κουλτούρα και συνεχίζεται εφ' όρου ζωής.

108 λέξεις

B1. Συχνό φαινόμενο των σύγχρονων κοινωνιών είναι η αλλαγή επαγγελμάτων απ' τους νέους. Αυτό συμβαίνει γιατί τα δεδομένα στον επαγγελματικό χώρο συνεχώς αλλάζουν. Η εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας αναγκάζει τους νέους να αναπροσαρμόζονται συχνά στις νέες ανάγκες. Όταν οι γνώσεις τους είναι ανεπαρκείς για το επάγγελμα που ήδη ασκούν, είτε πρέπει να αποκτήσουν νέες γνώσεις, είτε πρέπει να αλλάξουν επάγγελμα, επιλέγοντας κάποιο στο οποίο μπορούν να ανταποκριθούν. Συνεπώς, η αλλαγή θέσεων εργασίας μπορεί να μην είναι πάντα επιθυμητή, αλλά αναγκαία για την επιβίωση του ατόμου στον δύσκολο επαγγελματικό στίβο.

90 λέξεις

B2. α) αιτιολόγηση

- β) – θεματική περίοδος: «Η εκπαίδευση ..... κατά τον 19^ο αιώνα»
– Λεπτομέρειες / Σχόλια: «Και τούτο επειδή ..... καθημερινής ζωής.»
– Κατακλείδα: «Η εκπαιδευτική πράξη ..... σχολικών τειχών.»

B3. α) ατομική → συλλογική

- επιτρέπουν → εμποδίζουν, αποτρέπουν
ανεπαρκείς → επαρκείς
διαφορετικές → όμοιες
επεκτείνεται → περιορίζεται

β) συνεχή → διαρκή

- χρησιμότητα → αναγκαιότητα, προσφορά
συνέπειες → αποτελέσματα
δεξιότητες → ικανότητες
καθίσταται → γίνεται

B4. – επίκληση στη λογική με επιχειρήματα

- απρόσωπος κι αντικειμενικός λόγος
– αναφορική χρήση της γλώσσας

Γ. ΕΚΘΕΣΗ

Θέμα: αυτομόρφωση

Ζητούμενα: – τι προσφέρει η αυτομόρφωση

– τρόποι για να επιτευχθεί εφ' όρου ζωής (δια βίου παιδεία)

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο (χρειάζεται τίτλος)

Πρόλογος

νέα επιτεύγματα
οικονομική κρίση
έξαρση ανεργίας

} δύσκολες καταστάσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι νέοι → ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης

Κυρίως Θέμα

1^ο ζητούμενο

- οικονομική, επαγγελματική αποκατάσταση
- να μπορεί ο άνθρωπος να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του ανταγωνισμού των σύγχρονων κοινωνιών (κοινωνικού, επαγγελματικού)
- κοινωνική δικτύωση
- καλλιέργεια διαπροσωπικών σχέσεων
- απόκτηση παιδείας (καλλιέργεια προσωπικότητας, διεύρυνση πνεύματος, προσωπική αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, προσαρμογή σε κάθε ανάγκη)

2^ο ζητούμενο

➤ Οικογένεια

- ενθάρρυνση του παιδιού να μελετά, να ερευνά, να αναζητά
- επαφή με το βιβλίο και το διαδίκτυο (στο πλαίσιο της επιμόρφωσης)
- καλλιέργεια ιδιαίτερων δεξιοτήτων (μουσική, καλλιτεχνικές ενασχολήσεις, αθλήματα)

➤ Σχολείο

- ανθρωπιστική παιδεία κι όχι στείρα μετάδοση γνώσεων
- ανάπτυξη δραστηριοτήτων (θέατρο, αθλητισμός, δραστηριότητα, επισκέψεις σε μουσεία, παραστάσεις κλπ)
- ανάπτυξη κριτικής σκέψης

➤ ΜΜΕ (ιδιαίτερα τύπος, διαδίκτυο)

- μελέτη επί παντός του επιστητού
- απόκτηση γνώσεων
- διασταύρωση πληροφοριών, ανταλλαγή απόψεων
- ενημέρωση και επιμόρφωση

➤ προσωπική ευθύνη

- συνεχής κατάρτιση κι εξειδίκευση στα νέα δεδομένα (νέα πτυχία, μεταπτυχιακά)
- παρακολούθηση σεμιναρίων
- παρακολούθηση κάθε είδους εκδηλώσεων
- μελέτη βιβλίων

Επίλογος

— Ανακεφαλαίωση της αναγκαιότητας για συνεχή επιμόρφωση

— Προτροπή στον καθένα να αναζητήσει τη γνώση κάθε είδους γιατί ..... η εξωτερική εμφάνιση, το χρήμα, η (...δθήεν) κοινωνική καταξίωση ποτέ δεν μπορούν να φτάσουν ένα δυνατό μυαλό!!